

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- Může trvat déle, než půjčku splatí, protože je větší a splátky jsou stejné.

124. (iv) Odpovědi, které odkazují na možnost, že paní Jonesová bude muset zaplatit poplatek za doplacení původního úvěru, který čerpala u První Tolarské:

- Možná bude muset platit penále za předčasné splacení půjčky u První Tolarské

125. Druhá poměrně široká skupina testových úloh z pohledu formátu odpovědi a jejího kódování jsou otázky s výběrem odpovědi. Nejběžnějším typem této skupiny úloh jsou výběrové otázky, kdy si respondent vybírá jednu z několika nabízených odpovědí. Nejčastějším typem jsou úlohy, kde je třeba vybrat jednu z (obvykle čtyř) nabídnutých variant odpovědí – viz příklad 5 „Výplatní páska“ nebo příklad 10 „Nová platební karta“. Druhým typem jsou pak komplexní úlohy, kde žáci odpovídají „Ano“ nebo „Ne“ na sérii tvrzení, například v úloze uvedené v příkladu 2 „Naléhavé výdaje“, u které je nutné zvolit správnou odpověď u všech tří tvrzení, aby žák získal bod. Příklad 3 „Pojištění motocyklu“ má podobný formát, opět je nutné správně odpovědět u všech tří tvrzení, aby byl udělen bod. V tomto případě má však každé tvrzení tři možné odpovědi: „Zvýší cenu“, „Sníží cenu“ a „Neovlivní cenu“. Typ testových úloh s uzavřenou odpovědí je obvykle považován za nejvhodnější pro hodnocení úloh zaměřených na identifikaci a rozpoznání informace, nicméně tyto úlohy jsou užitečné i pro měření míry porozumění složitějším konceptům, které by žáci těžko vysvětlovali, resp. popisovali.

126. Ačkoliv se daný formát úlohy může zdát vhodnější pro určitý typ otázek, je vždy nutné hlídat, aby formát neovlivnil interpretaci výsledků. Několik výzkumů založených na datech PISA, které se touto problematikou zabývaly, došlo k závěru, že existují dostatečné důvody pro zachování jak úloh s otevřenou otázkou, tak i úloh s výběrem či výčtem možných odpovědí. Monseur a Lafontaine (2006) provedli studii porovnávající výzkum čtenářské gramotnosti v šetření PISA a v IEA Reading Literacy Study (IEA RLS) a došli ke zjištění, že formát odpovědi má významný vliv na výsledek u jednotlivých pohlaví. V jiné studii byly zjištěny rozdíly mezi jednotlivými zeměmi ve změřené míře náročnosti jednotlivých úloh zaměřených na čtenářskou gramotnost s různými formáty odpovědí (Grisay a Monseur, 2007). Tato zjištění zřejmě souvisí s tím, že žáci v některých zemích jsou zvyklí na určitý typ úloh. Použitím pestré škály formátů v testu tak zvyšujeme pravděpodobnost, že se podaří zamezit znevýhodnění určitých skupin žáků.

127. Když bylo zvažováno rozložení testových úloh podle formátu odpovědi, byla vzata v úvahu také otázka finančních nákladů. S výjimkou těch nejjednodušších musí být otevřené otázky vyhodnoceny osobami, které prošly školením a jejichž práce je monitorována. Variantní a velmi krátké otevřené otázky jsou méně náročné na vyhodnocení a jsou tak z pohledu nákladů úspornější.

128. Proporce otevřených a variantních otázek je determinována všemi výše uvedenými faktory. Většina testových úloh zařazených do hlavního šetření PISA 2012 nevyžaduje vyhodnocení vyškolenými odborníky.

129. Většina testových úloh je kódována dichotomicky (tj. udílí se jeden bod nebo žádný), nicméně tam, kde to je vhodné, je umožněno udělit pouze část maximálního ohodnocení. To umožňuje přesnější vyhodnocení úspěšnosti žáka v testu. Některé odpovědi, přestože jsou neúplné, je možné považovat za lepší než jiné neúplné či nesprávné odpovědi. Pokud neúplná odpověď na konkrétní otázku indikuje vyšší úroveň finanční gramotnosti než nepřesná či chybná odpověď, pak byla bodovací škála upravena tak, aby umožnila hodnotit též odpověď částečnou. Za úplnou a správnou odpověď se v takové úloze uděluje více bodů, za částečnou odpověď pak méně bodů (např. 2 body a 1 bod).